

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-714

31.8.2022

Gjensidige Forsikring ASA

Retts hjelp

Twist grunnet avslag på søknad om opptak til høyere utdanning – økonomisk verdi? – sammenheng med yrke/erhverv?

Sikrede mottok avslag på opptak til en masterutdanning ved et universitet og valgte å bringe saken inn for domstolene. I den forbindelse meldte han inn krav om retts hjelpsdekning. Selskapet avslo kravet under henvisning til at tvisten hadde manglende økonomisk interesse på tvistetidspunktet. Selskapet anførte at den økonomiske verdien av en masterutdanning ville ligge frem i tid. Sikrede anførte at det allerede ved avslaget på opptak til mastergraden forelå en økonomisk interesse i form av et sikkert inntektstap. Nemndas flertall kom til at den økonomiske verdien av tvisten var knyttet til sikredes fremtidige yrkesmuligheter, og at unntaket for twist som "har sammenheng med" yrke, derfor kom til anvendelse. Nemndas flertall bemerket videre at dersom tvisten skulle ses uten slik sammenheng, var det vanskelig å se at den hadde noen økonomisk verdi.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 100 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om retts hjelpsdekning for twist med et universitet etter avslag på søknad om opptak til høyere utdanning.

Sikrede har en retts hjelpsdekning med følgende vilkår:

Når sikrede er part i twist, dekkes:

- Rimelige og nødvendige utgifter til advokat.

Dekkes ikke

- Twist som har sammenheng med sikredes yrke eller arbeid Forsikringssum og egenandel
- Den samlede erstatning ved hver twist er begrenset til den forsikringssum som fremgår av forsikringsbeviset.
- (...)
- Erstatningen er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken.

Sikrede mottok avslag fra Nasjonal Klagenemnd på opptak til en masterutdanning ved et universitet. Sikrede reiste sak om gyldigheten av avslaget og meldte krav om dekning under retts hjelpsforsikringen.

Selskapet avslo dekning under henvisning til at tvisten ikke hadde noen økonomisk verdi på tvistetidspunktet.

Sikrede klaget selskapets avgjørelse inn for selskapets interne klageorgan som fastholdt selskapets beslutning.

Saken ble klaget inn for Finansklagenemnda den 11.5.22.

Sikrede krever dekning for utgifter til rettshjelp og anfører at han har økonomisk interesse i tvisten. Den økonomiske interessen må vurderes på tidspunktet tvisten starter, jf. FinKN 2019-744. Selskapet mener at den økonomiske interessen ligger frem i tid og er knyttet til en eventuell fremtidig jobb. Men allerede ved avslaget på opptak til mastergraden er det en økonomisk interesse i form av et sikkert inntektstap; konsekvensen av avslaget er at sikrede kun får en utdanning tilsvarende en bachelorgrad. Han får ikke sin mastergrad. Det er betydelig lønnsforskjell mellom stillinger som krever bachelor- og mastergrad. Ifølge FinKN 2012-324 kreves det ikke at den økonomiske interessen er fastsatt til en konkret verdi.

Sikrede viser også til saker som gjelder erstatning som følge av personskader, hvor det foreligger en økonomisk interesse i form av fremtidig inntekts- og kostnadstap allerede ved skadens inntreden.

Selskapet avviser ansvar og anfører at sikrede ikke har noen økonomisk interesse i tvisten. I vilkårene står det at erstatningen under enhver omstendighet er begrenset til den antatte økonomiske verdien av sikredes interesse i saken. Det er den økonomiske interessen på det tidspunktet tvisten starter som er avgjørende for saken, jfr. nemndsavgjørelse 2019-744. Sikrede har ikke fremlagt en konkret økonomisk interesse i saken. Det er vist til en generell tabell som viser lønnsgapet mellom stillinger med treårig utdanning og krav om mastergrad for ansatte i kommunen. Selskapet er ikke uenig i at det å ta en master vil gi en økonomisk interesse, men dette er frem i tid og er i tillegg knyttet til en eventuell fremtidig jobb. Sikrede har ikke dokumentert økonomisk interesse på det tidspunktet tvisten oppsto og har derfor ikke krav på rettshjelpsdekning.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for utgifter til rettshjelp.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Trine Vøien, bemerker:

Flertallet mener selskapet må få medhold.

Sikredes rettshjelpsforsikring sier at erstatningen er "begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken". Dette er i tråd med det forsikringsrettslige prinsippet om at "interesse uten økonomisk verdi", ikke kan forsikres. Dersom tvisten ikke har noen økonomisk verdi, har sikrede heller ikke krav på rettshjelpsdekning.

Videre har vilkårene et unntak for "tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv". Formuleringen "sammenheng med" krever ikke at det skal være direkte eller umiddelbar sammenheng mellom sikredes yrke/erverv og tvisten, jfr. nemndsavgjørelse 2019-945.

Tvisten er rettet mot en utdanningsinstitusjon, og det dreier seg derfor i dag ikke om tvist knyttet til erverv. Men den økonomiske verdien av tvisten er knyttet til sikredes fremtidige yrkesmuligheter. Dette tilsier etter flertallets oppfatning at tvisten "har sammenheng med" yrke. Hvis tvisten skal sees uten slik sammenheng, er det vanskelig å se at den har noen økonomisk verdi, jf. 2011-401.

Sikrede har i så fall ikke krav på rettshjelpsforsikring.

Nemndas mindretall, Alexander Venås, bemerker:

Mindretallet er kommet til at sikrede må gis medhold. Selskapet har avslått dekning under henvisning til vilkåret om at "erstatningen er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i tvisten". Tvisten gjelder gyldigheten av et vedtak om

avslag på opptak til mastergradutdanning. Sikrede har vist til at avslaget innebærer et potensielt fremtidig inntektstap for ham. Selskapet uttaler i klagesvaret at det ikke er "uenig i at det å ta en master vil gi en økonomisk interesse". Det fremstår klart at sikrede har en antatt økonomisk interesse i saken, i form av et potensielt fremtidig inntektstap.

Spørsmålet blir deretter om selskapet kan avslå dekning under henvisning til et annet vilkårpunkt, nemlig fordi rettshjelpdekningen har unntak for "tvister som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv". Sikredes økonomiske interesse i saken er knyttet til tapt fremtidig inntekt, og det taler for at tvisten er omfattet av yrkes-/erervsunntaket i rettshjelpsforsikringen, slik flertallet legger til grunn. Tvisten er på den annen side rettet mot en utdannelsesinstitusjon, og det dreier seg derfor ikke i dag ikke om tvist knyttet til et aktuelt yrke eller erverv. Mindretallet viser videre til FSN 2168 hvor nemnda kom til at en tvist om universitets erstatningsansvar for tapt avhandling ikke var omfattet av unntaket for yrke/erverv.

Mindretallet stiller spørsmål ved om det unntaket for yrke/erverv kan tolkes så vidt som nemndspraksis gir uttrykk for, sml. mindretallets særmerknad i FinKN 2022-9. Dette særlig i lys av de krav til klarhet og forståelighet som avtaleloven § 37 første ledd nr. 3 og forbrukeravtaledirektivet artikkel 5 stiller til utformingen av vilkår i forbrukeravtaler. I den foreliggende saken uttalte for eksempel selskapets eget kundeombud at "dette ikke er en tvist som har "sammenheng" med yrke så lenge dette ligger flere år frem i tid og utdannelsen ikke er finansiert av arbeidsgiver som den del av en videreutdanning". Mindretallet er enig i det. Tvisten gjelder rett til utdanning, og sammenhengen til "sikredes yrke eller erverv" fremstår for avledet til at unntaket kan få anvendelse.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).